

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ**

РОБОЧА ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА

**ПОРЯДОК РОБОТИ ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ЧЕРГОВО-ДИСПЕТЧЕРСЬКИХ СЛУЖБ
У РІЗНИХ РЕЖИМАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

РОЗРОБНИК:

Василь КАЗИМІР, майстер виробничого навчання
Чернівецьких територіальних курсів цивільного захисту
та безпеки життєдіяльності III категорії

Розглянута та схвалена на засіданні
методичної комісії Навчально-методичного
центру цивільного захисту та безпеки
життєдіяльності Чернівецької області
Протокол № 2 від 27 лютого 2020 року

СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

РОБОЧА ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА призначена для виконання категорією слухачів «Працівники чергово-диспетчерських служб органів місцевого самоврядування і диспетчерських служб суб'єктів господарювання» завдань практичного характеру відповідно до інструкції дій у різних режимах діяльності, повторення навчального матеріалу та впорядкування знань, здобутих під час функціонального навчання на Чернівецьких територіальних курсах цивільного захисту та безпеки життєдіяльності III категорії

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

- ⇒ Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 № 5403-VI.
- ⇒ Закон України від 18 січня 2001 № 2245-III «Про об'єкти підвищеної небезпеки».
- ⇒ Постанови Кабінету Міністрів України:
 - від 26 червня 2013 № 443 «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту»;
 - від 26 червня 2013 № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях»;
 - від 27 вересня 2017 р. № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».
 - від 9 січня 2014 р. № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту»;
 - від 09 жовтня 2013 № 787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту».
- ⇒ Наказ МВС України від 27 листопада 2019 № 986 «Про затвердження Методики спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 24 січня 2020 за № 83/34366

ОБЛАДНАННЯ РОБОЧОГО МІСЦЯ ЧЕРГОВОГО ДИСПЕТЧЕРА ХНО

- + нормативно-методична документація;
- + дистанційна метеостанція для визначення напрямку і швидкості вітру у навколоремному шарі повітря;
- + пристрій для прогнозування хімічного зараження;
- + прилад вимірювання температури повітря;
- + підібрані за розміром комплекти засобів індивідуального захисту для кожного чергового диспетчера.

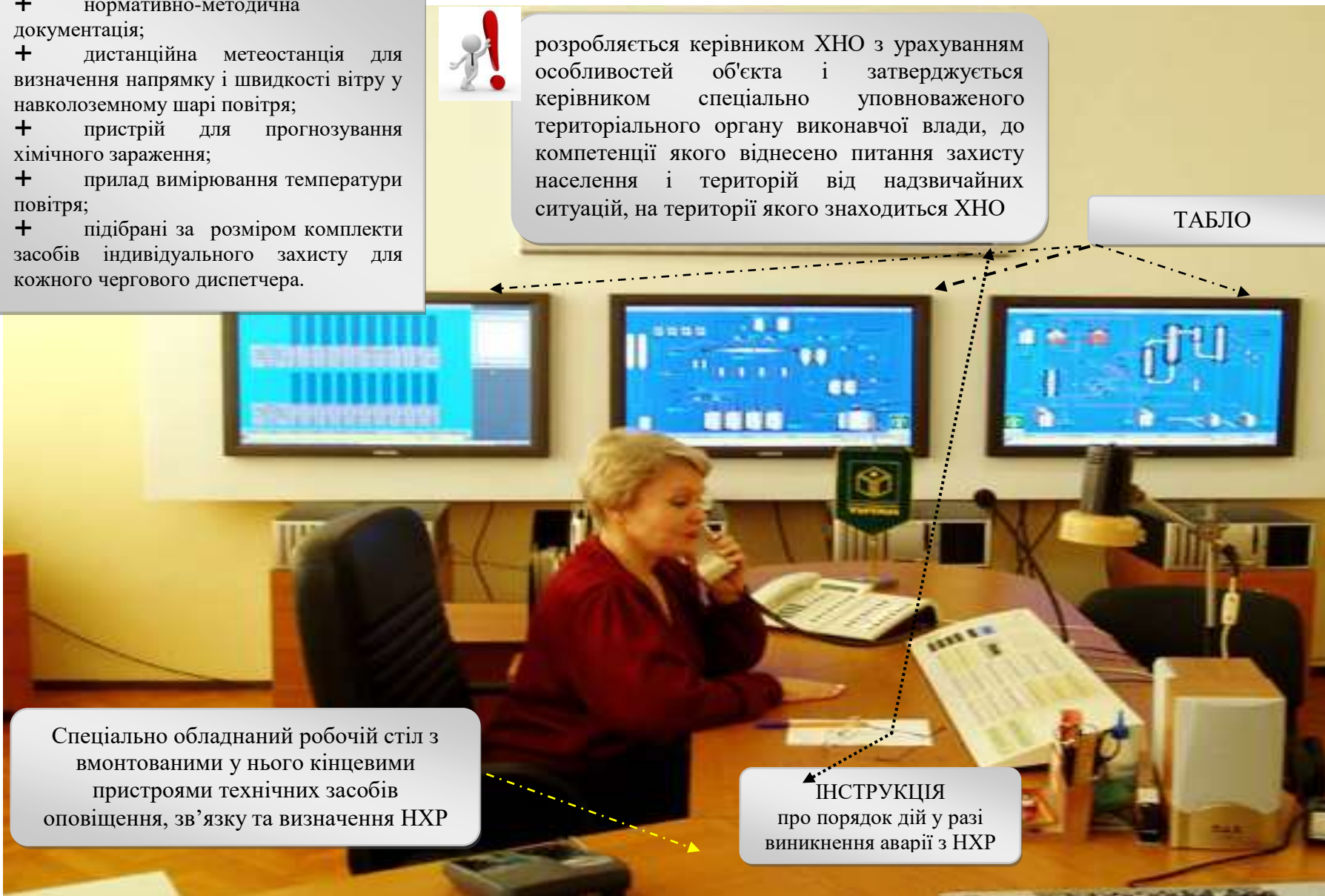

розробляється керівником ХНО з урахуванням особливостей об'єкта і затверджується керівником спеціально уповноваженого територіального органу виконавчої влади, до компетенції якого віднесено питання захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, на території якого знаходиться ХНО

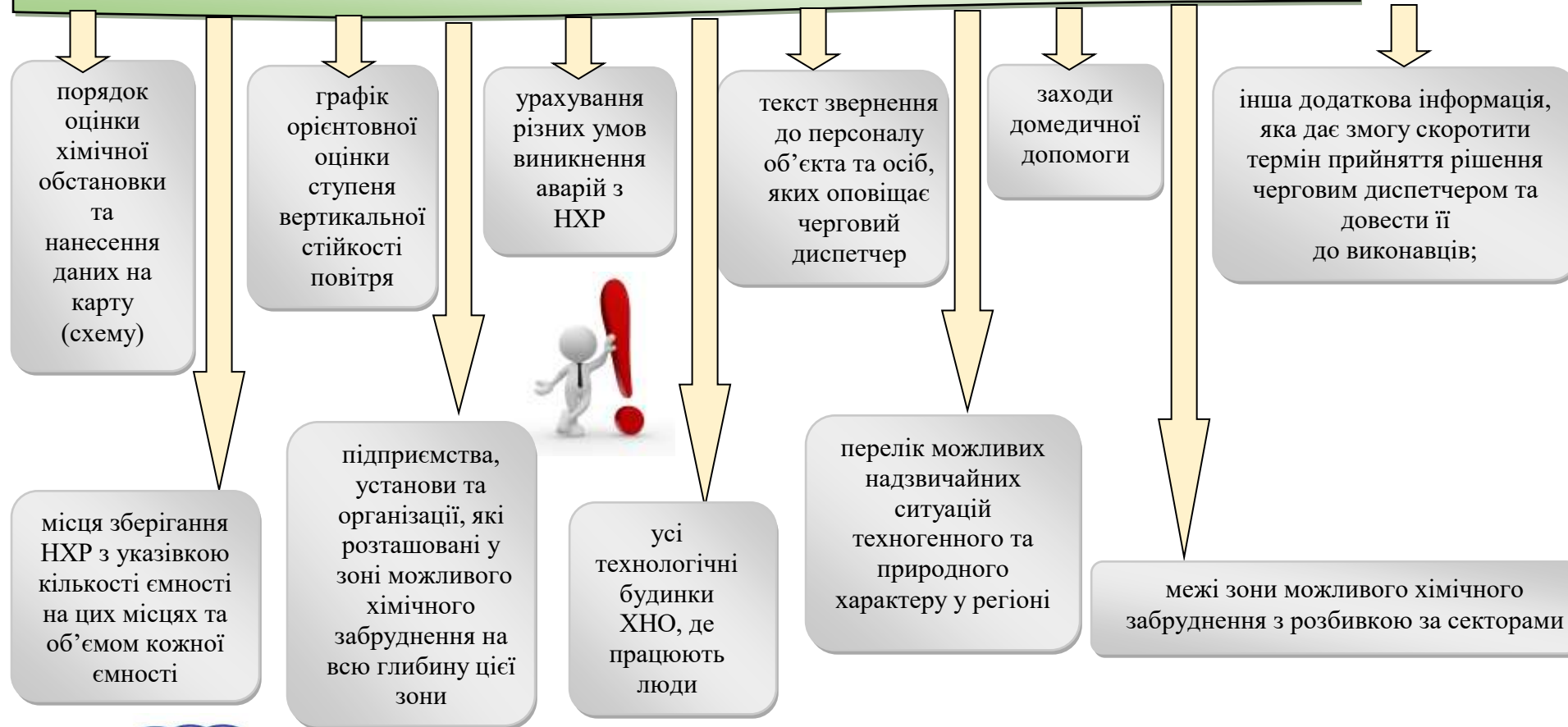
ТАБЛО

Спеціально обладнаний робочий стіл з вмонтованими у нього кінцевими пристроями технічних засобів оповіщення, зв'язку та визначення НХР

ІНСТРУКЦІЯ
про порядок дій у разі
виникнення аварії з НХР

СХЕМИ, РОЗМІЩЕНІ НА ТАБЛО ЧЕРГОВОГО ДІСПЕТЧЕРА ХНО

Корисна інформація

- ⇒ на території ХНО має бути встановлений показчик напрямку вітру, який можна побачити з робочого місця чергового диспетчера;
- ⇒ підприємства, які зберігають НХР в ємкостях з одиничним максимальним об'ємом **більше 30 тонн**, повинні мати метеостанцію або прилад для автоматичного визначення напрямку і швидкості вітру;
- ⇒ на території ХНО встановлюється СИРЕНА, яку вмикає черговий диспетчер для оповіщення персоналу та населення, що проживає навколо об'єкта, у разі виникнення аварії з виливом (викидом) НХР

АЛГОРИТМ ДІЙ ЧЕРГОВОГО ДИСПЕТЧЕРА У РІЗНИХ РЕЖИМАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОБ'ЄКТОВОЇ ЛАНКИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Режим

повсякденного функціонування

Перед чергуванням, уточнити метеорологічні умови (температуру повітря, швидкість вітру, визначати вертикальну стійкість повітря, одержати відомості метеорологічних станцій).

Вести постійний приладовий контроль за станом довкілля щодо індикації перевищень фонові потужності експозиційної (поглиненої) дози (за радіаційною обстановкою) та періодичний візуальний контроль за станом довкілля щодо випадків появи аномальних явищ на ґрунті, в інших об'єктах довкілля у вигляді нехарактерного пофарбування, запаху, диму, туману тощо (без точного визначення типу отруйних або небезпечних хімічних речовин) (за хімічною обстановкою).

Режим

підвищеної готовності

сповістити керівництво і провести довгострокове оперативне прогнозування відповідно до методики

Доукомплектувати диспетчерську службу фахівцями ЦЗ

Нанести обстановку на карту та зробити записи в журналі

Здійснити оповіщення за встановленою схемою.

Режим

надзвичайної ситуації

Сповістити керівництво і аварійну службу і провести аварійне прогнозування

Нанести обстановку на карту, визначити об'єкти, що потрапляють у зону ураження, зробити записи в журналі

Здійснити оповіщення за встановленою схемою

Вести візуальне спостереження, слідкувати за засобами індикації, уточнювати прогноз через кожні 4 години або залежно від розвитку надзвичайної ситуації

Робити відповідні записи в журналі

СХЕМА ПОРЯДКУ ДІЙ ЧЕРГОВОГО ДИСПЕТЧЕРА

У РЕЖИМІ ПОВСЯКДЕННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Уточнює метеорологічні умови (температуру повітря, градусів С), швидкість вітру у навколоремному шарі повітря (м / с) і визначає ступінь вертикальної стійкості повітря за графіком. визначає ступінь вертикальної стійкості повітря за графіком

Одержує відомості від дистанційної метеостанції про напрямок та швидкість вітру (При відсутності метеостанції можливо використовувати набір пристроїв для визначення напрямлення і швидкості вітру)

Візуально визначає хмарність і знімає показники температури повітря.

належний санітарний стан приміщень

пожежна безпека

ПРИ АВАРІЇ

Уточнює вид, кількість НХР, що викинуто, та характер їх розливу на поверхні (вільно, у піддон, обваловку)

Визначає глибину зони можливого зараження.

Наносить глибину зони зараження на план (схему) об'єкту і визначає цехи, підприємства, установи, організації, житловий сектор, що попадають до зони зараження у межах санітарно - захисної зони об'єкту.

Здійснює оповіщення за встановленою схемою.

- якщо кількість викинутої (вилитої) НХР невідомо, тоді за величину викиду приймають вміст НХР максимальної за об'ємом однієї ємкості (технологічної, складської, транспортної і т.п.), а для сейсмічно - небезпечних районів – загальний запас НХР на об'єкті (на випадок землетрусу);
- при наявності на об'єкті декількох НХР прогнозування масштабів зараження і оцінка ступеню хімічної небезпеки проводиться по тій речовині, аварія з викидом (вилитвом) якої може представляти найбільшу небезпеку для працюючого персоналу та населення.

ЗАПОВНИТИ ЗРАЗКИ

ПОВІДОМЛЕННЯ про радіоактивне та хімічне забруднення

(найменування підприємства)

Дата, час, місце проведення вимірювання	Потужність експозиційної (еквівалентної) дози, мР/год (мкЗв/год)	Назва небезпечної хімічної речовини, її концентрація у повітрі (мг/куб.м)	Напрямок переміщення хмари радіоактивного та хімічного забруднення
1	2	3	4

Черговий диспетчер (спостерігач) _____
підпис

прізвище, ініціали)

ЖУРНАЛ радіаційного та хімічного спостереження

(найменування підприємства)

№ з/п	Дата, час, місце проведення вимірювання	Напрямок, швидкість вітру, ступінь вертикальної стійкості повітря	Потужність експозиційної (еквівалентної) дози, мР/год (мкЗв/год)	Назва небезпечної хімічної речовини, її концентрація у повітрі (мг/куб.м)	Кого повідомлено, дата, час повідомлення	Прізвище, ініціали чергового диспетчера (спостерігача)	Підпис чергового диспетчера (спостерігача)
1	2	3	4	5	6	7	8

Черговий диспетчер (спостерігач) _____
підпис

прізвище, ініціал

ТЕКСТИ ЗВЕРНЕНЬ У ВИПАДКУ АВАРІЇ НА ХНО

ТЕКСТ ЗВЕРНЕННЯ ДО ПЕРСОНАЛУ _____

Напрямок вітру – східний

Говорить черговий диспетчер _____.

В хлораторній цеху виникла хімічна аварія з викидом (вилитом) хлору. Хмара газ-хлору рухається у напрямку _____. Персоналу _____ негайно покинути свої виробничі місця й рухатись у безпечний район – _____, використовуючи протигази, а за їх відсутності вологі пов'язки на обличчя. Персоналу _____ знаходиться у своїх приміщеннях, провести їх герметизацію, терміново одягти засоби індивідуального захисту. Дотримуйтесь спокою і порядку. У подальшому дійте за вказівками адміністрації та повідомленнями чергового диспетчера.

ТЕКСТ ЗВЕРНЕННЯ ДО МЕШКАНЦІВ _____

Увага! Увага!

Говорить черговий диспетчер _____.

Слухайте термінове повідомлення.

В цеху очисних споруд каналізації КП «_____» виникла хімічна аварія з викидом хлору. Хмара газ-хлору рухається у напрямку населеного пункту _____.

Мешканцям негайно залишити свої помешкання та прямувати у безпечний район – _____. Попередньо закрийте вікна, перекрийте газ, воду, вимкніть, електроприлади і світло, візьміть документи, які засвідчують особу (документи). Під час руху захистіть органи дихання зволоженою тканиною. Допоможіть хворим та людям похилого віку, сповістите сусідів. Дотримуйтесь спокою і порядку.